

Phaeocryptopus nudus (Peck) Petrak

Potencjalne zagrożenie dla nasadzeń jodły w Polsce

Igły jodły górskiej, które uległy zbrązowieniu w wyniku porażenia przez *Phaeocryptopus nudus*, z widocznymi po spodniej stronie skupieniami owocników (pseudotecjów) grzyba (po lewej); skupienie owocników na igle jodły w powiększeniu (fot. Arne Stensvand, Norwegian Institute of Bioeconomy Research, Norwegia; http://www.bioforsk.no/ikbViewer/Content/16420/gke_101c_Phaeocryptopus%20nud.pdf)

Objawy spowodowane przez *Phaeocryptopus nudus*: opadanie igieł na jodle górskiej (po lewej) i wewnętrzna nekroza igieł na jodle szlachetnej (po prawej) (fot. Venche Talgø, Norwegian Institute of Bioeconomy Research, Norwegia; http://www.bioforsk.no/ikbViewer/Content/16420/gke_101c_Phaeocryptopus%20nud.pdf)

Ulotka nie jest przeznaczona do wykorzystania w celach komercyjnych.

Zasięg występowania

Grzyb *Phaeocryptopus nudus* występuje w USA, gdzie w 1938 opisano go jako nowy gatunek dla nauki. W 2011 r. został on po raz pierwszy stwierdzony w Norwegii na jodle górskiej (*Abies lasiocarpa* var. *arizonica*).

Rośliny żywicielskie

Żywicielami *P. nodus* są różne gatunki jodeł (*Abies* spp.): jodła balsamiczna (*A. balsamea*), jodła olbrzymia (*A. grandis*), jodła górska (*A. lasiocarpa*), jodła szlachetna (*A. procera*) i jodła syberyjska (*A. sibirica*).

Objawy występowania i szkodliwość

Podczas badań przeprowadzonych w Norwegii stwierdzono, że objawy porażenia spowodowane przez grzyba pojawiają się dopiero po upływie ok. roku od chwili zainfekowania roślin. Wcześniej infekcja przebiega bezobjawowo (latentnie). Grzyb wywołuje wewnętrzną nekrozę igieł drzew. Porażone igły czasem brązowieją i pojawiają się na nich okrągłe, brązowe owocniki grzyba (pseudotecja) o średnicy poniżej 1 mm, zawierające zarodniki płciowe grzyba (askospory). Pseudotecja zwykle zebrane w większe skupiska. W przypadku silnego porażenia drzew obserwuje się opadanie igieł oraz obumieranie całych gałęzi.

W Norwegii *P. nudus* wywołuje miejscami silne uszkodzenia jodeł uprawianych na plantacjach choinek bożonarodzeniowych.

Sposoby rozprzestrzeniania i przenikania

W sposób naturalny askospory grzyba rozprzestrzeniają się przez wiatr. Na większy dystans rozprzestrzenianie patogena ma miejsce wraz z porażonym materiałem szkółkarskim, a ponadto z choinkami

bożonarodzeniowymi i ciętymi gałęziami gatunków żywicielskich.

Postępowanie w przypadku podejrzenia wystąpienia agrofaga

W przypadku jakichkolwiek podejrzeń co do obecności agrofaga na jodłach (w drzewostanach, parkach, arboretach, plantacjach choinek bożonarodzeniowych i szkółkach) poinformować o tym fakcie najbliższą jednostkę organizacyjną Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN). Oddziały PIORiN umiejscowione są w większości miast powiatowych. Dane kontaktowe tych jednostek znajdują się na stronie <http://piorin.gov.pl/>. Zadania realizowane przez PIORiN mają na celu zmniejszenie zagrożenia ze strony organizmów szkodliwych, eliminację negatywnych skutków wynikających z wymiany handlowej i stosowania środków ochrony roślin oraz nadzór nad produkcją materiału siewnego w pełni spełniającego wymagania zdrowotnościowe i jakościowe, a kierunki i zakres działań Inspekcji wynikają z bieżących problemów występujących w rolnictwie oraz zagrożeń dla stanu fitosanitarnego upraw i środowiska naturalnego.

Wymagania fitosanitarne

W Polsce gatunek *Phaeocryptopus nudus* nie podlega obowiązkowi zwalczania.